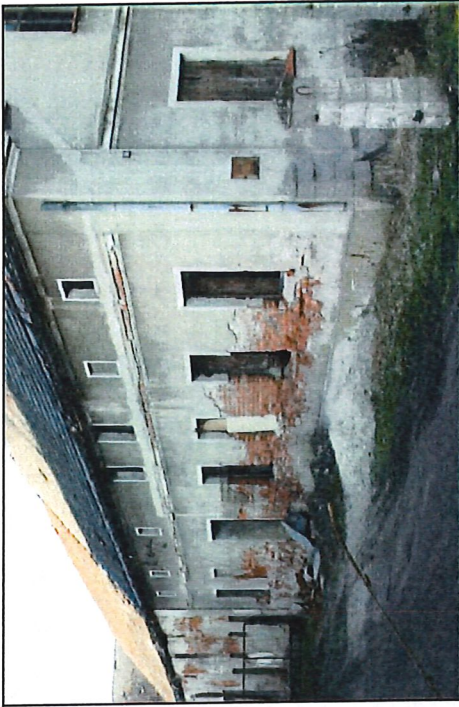

GEZ 24	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalny w zagrodzie	2. Czas powstania 4 ćw. XIX w.	4. Adres Czeska Wieś nr 31, dz. nr 515	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym 			5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka
1. Widok od pld.-wsch. 2. Widok od pld. 3. Widok od ptn.-wsch. 4. Lokalizacja.			
6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka			

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorf*, a w 1417 r. jako *Bomischdorf*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzeliów, właściciele klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość znajdowała się co najmniej od roku 1315. Z rodem tym należy wiązać budowę kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Jankowice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano kruchtę. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmiecie, 24 zagrodnicze i 11 chałupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynek wzniesiony w 4 ćw. XIX w. w południowej części wsi, w zabudowie zagrodowej. Zwrócony szczytem w kierunku drogi, założony na planie prostokąta, parterowy z wysokim poddaszem, podpiwniczony, nakryty dachem dwuspadowym. Murowany, otynkowany, z pokryciem dachowym z dachówki ceramicznej karpówki oraz eternitu (pyta falista?). Od strony północno zachodniej przylega do niego budynek gospodarczy. Elewacja południowo zachodnia siedmioosiowa, z otworem wejściowym w osi trzeciej. Elewacja południowo wschodnia w parterze trójosiowa, w dwupoziomowym szczycie w parti dolnej czteroosiowa, wyżej dwuosiowa. Dekoracja architektoniczna w postaci gzymsów międzykondygnacyjnych, koronującego i ujmującego szczyt, a także lizen ujmujących narożniki. Otwory okienne w większości zamknięte prosto, jedynie w parti szczytowej dwa z otworów zamknięte są łukiem pełnym. Otwór drzwiowy zamknięty prosto. Zachowane egzemplarze stolarki okiennej dwudzielne, dwupoziomowe, w podziale krzyżowym. Stolarki drzwiowej brak.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

W połaciach dachowych brak jest ugięć czy falowania. W pokryciu występują ubytki, część pokrycia wykonana jest z materiału ahistorycznego. Wyłazy/okna dachowe w jednej z połaci niezabezpieczone. System odprowadzania wód opadowych z połaci niesprawny. Mury bez widocznych odchyleń, spękań, wyżej zawilgocone. Tynki z znacznymi ubytkami, spękanie i odparzone. Odsłonięte partie ceglanoego muru z ubytkami cegły i zaprawy. Stolarka drzwiowa i niemal w całości okienna zdemontowane. Część otworów niezabezpieczona.

Postulaty:

- zabezpieczenie wyłazów/okien dachowych,
- uzupełnienie ubytków w pokryciu dachowym, a docelowo jego wymiana na dachówkę karpówkę,
- montaż rynien i rur spustowych,
- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn spękań murów, ewentualnie wykonanie koniecznych wzmocnień,
- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgożenia murów,
- montaż stolarki okiennej i drzwiowej w formach nawiązujących do rozwiązań historycznych,
- uzupełnienie ubytków tynków, a docelowo wykonanie nowych tynków na bazie wapna hydraulicznego.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zarządzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków